

ชื่อเรื่อง : การศึกษาการดำเนินงานของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ตำบลออนกลาง
อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

ผู้จัดทำ : นายวีระพงษ์ ปวงคำ

อาจารย์ที่ปรึกษา: ดร.พิสิษฐ์ ธารพิพัฒน์

หลักสูตร : บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพายัพ

วันที่อนุมัติ : 16 มีนาคม 2554

จำนวนหน้า : 106

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่อง “การศึกษาการดำเนินงานของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ตำบลออนกลาง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่” ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงาน และปัญหาในการดำเนินงานของธุรกิจฟาร์ม โคนม ของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในตำบลออนกลาง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการจัดการ ด้านการตลาด ด้านการบัญชี ด้านการเงิน ด้านการผลิต และด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนา ประสิทธิภาพในการเลี้ยงโคนม โดยทำการรวบรวมข้อมูลโดยการเก็บแบบสอบถามจากเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ในตำบลออนกลาง อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 50 ราย วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 บาท ขึ้นไป ลักษณะการประกอบธุรกิจฟาร์ม โคนมเป็นธุรกิจเจ้าของคนเดียวและกลุ่ม สหกรณ์ เลี้ยงโคนมมาเป็นระยะเวลา 1-4 ปี มีตำแหน่งในฟาร์มเป็นเจ้าของธุรกิจ ซึ่งมีจำนวนโคนมเฉลี่ย 20-30 ตัว และโคนมที่กำลังให้นมเฉลี่ย 10-20 ตัว

ด้านการจัดการเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินงานในด้านการบัญชี มีการวางแผนการทำงานล่วงหน้าโดยคำนึงถึงปัจจัยภายในคือต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่างๆ และปัจจัยภายนอกคือ ราคาน้ำมันดิบ ช่วยในการวางแผน ลักษณะโครงสร้างองค์กรของฟาร์มโคนมเป็นโครงสร้างองค์กรแบบเรียบง่าย (Simple Structure) ในการดำเนินงานเจ้าของและคนในครอบครัวจะเป็นผู้สั่งการเอง โดยใช้ค่าตอบแทนเป็นสิ่งจูงใจให้แรงงานในฟาร์มทำงานเต็มประสิทธิภาพ และเจ้าของและคนในครอบครัวยังเป็นผู้ที่ควบคุมและประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้คุณภาพงาน เป็นเกณฑ์ในการควบคุมและประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งผลการดำเนินงานที่ผ่านมาอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ปัญหาในด้านการจัดการของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นการที่เจ้าของขาดประสบการณ์ในการวางแผนที่ดี

ด้านการตลาด ราคาน้ำมันดิบเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการจำหน่ายน้ำมันดิบของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมมากที่สุด โดยราคาน้ำมันดิบที่เกษตรกรได้รับ คือ 15 บาท ต่อ กิโลกรัม ซึ่งเป็นราคาที่เป็นที่น่าพอใจ เกษตรกรส่วนใหญ่ได้นำน้ำมันดิบไปจำหน่ายที่ สหกรณ์โคนมผาตั้ง ตำบลหลังรัตนมเสร็จโดยจะนำไปจำหน่ายด้วยตนเอง ลักษณะการจำหน่ายเป็นแบบขายเชื่อ เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง คือ สหกรณ์โคนมที่เกษตรกรนำน้ำมันดิบไปจำหน่าย โดยปัจจัยเรื่องคุณภาพของน้ำมันดิบเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันดิบมากที่สุด ปัญหาในด้านการตลาดของเกษตรกรส่วนใหญ่คือเรื่อง น้ำมันดิบที่นำไปจำหน่ายไม่มีคุณภาพหรือคุณภาพไม่แน่นอน

ด้านการบัญชี เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมส่วนใหญ่มีการบันทึกบัญชีทุกสัปดาห์โดยบันทึกในสมุดจดบันทึก ผู้บันทึกบัญชีมีความรู้ด้านการบัญชีน้อยและให้ความสำคัญกับการบัญชีเพียงระดับปานกลาง ดังนั้นปัญหาในด้านการบัญชีของเกษตรกรส่วนใหญ่จึงเป็น เรื่อง เกษตรกรไม่มีความรู้ด้านการบัญชีที่เป็นระบบ

ด้านการเงิน แหล่งที่มาของเงินทุนที่เกษตรกรใช้เลี้ยงโคนมส่วนใหญ่มาจากทุนของเจ้าของเอง ในกรณีที่มีการกู้ยืมจากสถาบันการเงินปัจจัยที่เกษตรกรคำนึงถึง คือวงเงินที่ได้รับ และใช้สินทรัพย์ค้ำประกัน มีอัตราดอกเบี้ยในการกู้ยืมเงินร้อยละ 11-15 เกษตรกรส่วนใหญ่มีสินทรัพย์จำนวน 100,000-500,000 บาท มีหนี้สินจำนวน 100,001-500,000 บาท มีรายได้จากการเลี้ยงโคนมก่อนหักค่าใช้จ่ายจำนวน 50,001-70,000 บาท และมีค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงโคนม 30,001-50,000 บาท ส่วนปัญหาด้านการเงินของเกษตรกรผู้เลี้ยง โคนมส่วนใหญ่คือ ความไม่สม่ำเสมอของรายได้

ด้านการผลิต เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมส่วนใหญ่เลี้ยงโคนมพันธุ์ขาว-ดำ (โฮสไตน์ฟรีเซียน) มีลักษณะการเลี้ยงเป็นการเลี้ยงแบบยืนโรง โดยใช้พื้นที่ในการเลี้ยง 2 ไร่ การผสมพันธุ์โคนมใช้วิธีการผสมเทียม โดยสัตวแพทย์(โคนม) อาหารที่ใช้เลี้ยงโคนมใช้ทั้งอาหารหยาบและอาหารข้น การรีดนมโครีควั่นละ 2 ครั้ง เข้า-เย็น โดยใช้ทั้งเครื่องและมีมือในการรีดนมโค ปริมาณน้ำนมดิบที่ได้เฉลี่ย 100-200 กิโลกรัมต่อวันต่อฟาร์ม โรคระบาดถือเป็นปัจจัยที่ไม่คาดหมายที่มีผลกระทบต่อ การเลี้ยงโคนมเป็นอย่างยิ่ง ส่วนปัญหาด้านการผลิตของเกษตรกรผู้เลี้ยง โคนมส่วนใหญ่ คือ ต้นทุนอาหารข้นที่ใช้เลี้ยงโคนมมีราคาสูง

ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เกษตรกรผู้เลี้ยง โคนมส่วนใหญ่มีแรงงาน 2-3 คนและเป็นแรงงานในครอบครัว เช่น สามี ภรรยา ลูก เป็นต้น ในกรณีที่ เป็นแรงงานในครอบครัวเจ้าของจะให้เงินเป็นสิ่งตอบแทน แรงงานในฟาร์มเป็นคนสัญชาติไทย แต่หากเป็นแรงงานต่างชาติก็มีใบอนุญาตทำงาน การสรรหาแรงงานในฟาร์ม โคนมส่วนใหญ่ญาติพี่น้องจะเป็นผู้สรรหามาให้ ส่วนการคัดเลือกแรงงานใช้วิธีการสัมภาษณ์และทดลองงาน แรงงานในฟาร์ม โคนมได้รับความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยง โคนมจากการที่แรงงานเรียนรู้ด้วยตนเอง ลักษณะการทำงานเป็นการจ้างแบบรายเดือนจ่ายค่าตอบแทนเป็นเงินสด นอกจากค่าจ้างตอบแทน แรงงานยังได้รับ อาหารและเครื่องคั้น เป็นสิ่งตอบแทนนอกเหนือจากค่าจ้าง หากแรงงานในฟาร์มกระทำผิดจะถูกว่ากล่าวตักเตือนเป็นการลงโทษ แรงงานจะได้รับการประเมินผลการทำงาน โดยใช้คุณภาพงานเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลการทำงาน ส่วนปัญหาด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในฟาร์ม โคนมของเกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ขาดการฝึกอบรมและพัฒนาการเลี้ยง โคนมของแรงงาน